

3.06.2024

Vinder Le Pen ved EP-valget, kan vejen banes frem mod præsidentvalget i 2027

Marine Le Pen håber på at besejre Macron ved det franske valg til Europa-Parlament. Lykkes det, kan det både svække midten i europæisk politik og styrke hendes franske præsidentkampagne i 2027.

Skrevet af

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Kontakt

Kirsten Malling Biering

✉ Kirsten.Biering@thinkeuropa.dk

Der bruges en del spalteplass på diskussionen om en svækkelse af den internationale liberale orden. Valget til Europa-Parlamentet indtager sin egen, omend mere beskedne plads i den debat. Alt tegner her i juni til et afgørende sving mod højre, måske endda det yderste højre, og stemmetab især i midten af det politiske spektrum. "Det liberale demokrati er under angreb, og den kamp bliver svær," sagde Estlands premierminister Kaja Kallas i Bruxelles ved valgkampens begyndelse.

Det ser da heller ikke lyst ud for hendes egen gruppe i Europa-Parlamentet, *Renew Europe* - den pro-europæiske gruppe, som bygger bro mellem de to europæiske liberale partier: det klassiskliberale ALDE (Alliance of Liberals and Democrats for Europe), centerpartiet EDP (The

European Democratic Party) og præsident Macrons *Renaissance*-liste, der så dagens lys i 2019 - "liberal, demokratisk og centristisk", som den kalder sig.

Renew Europe giver trang til en hovedpinepille

Gruppen har sine udfordringer. Det hele begyndte, da den franske præsident i 2019 vægrede sig ved at lade sin liste optage i det liberale ALDE. Andre dele af *Renew Europe* har siden haft lige så ringe lyst til at blive opslugt af franskmændene. Gruppen er forblevet en treenighed, der i modsætning til andre grupperinger i parlamentet stiller med hele tre spidskandidater til dette valg. Det er den eneste gruppe, der ikke er samlet som et tilsvarende europæisk parti, men er opdelt i flere. Under den pro-europæiske, antipopulistiske hat samles kræfter, der rækker fra centrumhøjre hen over midten til centrumvenstre med forskellige syn på centrale emner som bl.a. fælles europæisk låntagning og markedsliberalisme. Her vil der i begge spørgsmål være en pæn afstand mellem holdningerne hos f.eks. de franske macronister i *Renaissance* og ALDE's tyske medlemsparti, FDP (Freie Demokraten).

Det er også den franske præsident, der har inspireret til etableringen af en ny bevægelse *New Europeans - Les Nouveaux Européens* - i marts 2024. Den bringer de repræsentanter fra franske, rumænske, slovenske, polske og danske partier fra *Renew Europe* sammen, som ikke allerede indgår i ALDE eller EDP. Det gælder i alt 314 politikere med hele to danskere som vicepræsidenter for bevægelsen, Bergur Løkke Rasmussen og Kirsten Munch Andersen (M), og den franske udenrigsminister, tidligere MEP, Stéphane Séjourné som generalsekretær.

Det er et forsøg på et samlet spring fremad, måske engang et egentligt europæisk parti, med det erklærede mål at konsolidere de liberale kræfter på et tidspunkt, hvor tyngden glider mod højre. Lanceringen har været diskret uden mange pejlemærker for, hvad bevægelsen skal. Og den er blevet mødt med afventende skepsis fra ALDE og EDP.

📌 På vej mod massiv tilbagegang

Skal der tænkes nyt, var det måske alligevel nu, det skulle være. Som franske kommentatorer bemærker, giver den aktuelle organisation af Renew Europe trang til en hovedpinepille. Er den effektiv nok til så vigtigt et slag? Gruppen står samtidig svagt og kan tabe flest pladser af alle i parlamentet. Den råder i dag over 101 medlemmer, valgt ind gennem 40 nationale partier og domineret af Macrons Renaissance, der med 20 MEP er det største nationale parti i Renew Europe. Sådan bliver det sandsynligvis ikke ved med at være. Renaissance forudses at gå tilbage, og det samme gælder gruppens andre større aktører som spanske Ciudadanos, rumænske USR og tyske FDP.

Et valg til EP-parlamentet er også en afstemning om national politik og ikke kun om Europa. Få steder er det sat så meget på spidsen som i netop Frankrig, hvor skæbnen for Renaissance skal afgøres. Det aktuelle perspektiv bliver dermed akkurat så blegt, som estiske Kallas maler det.

I april 2024 slog Macron i en tale på Sorbonne sin europæiske overbevisning fast med syvtommersøm. Lige nu findes der ikke et klarere og mere udviklet Europa-syn end hans, men konkurrencen med hensyn til strategisk tænkning på politisk niveau er beklageligvis heller ikke stor. Desuden er ikke alle lige begejstrede for de franske ideer. Det er til gengæld ingen stor overraskelse, at det valgmanifest, som den nationale franske liste til EP-valget Renaissance/Besoin d'Europe (Macron og allierede) offentliggjorde kort tid efter Sorbonne-talen, ligger i direkte forlængelse heraf.

Manifestet følger prioriteterne i Renew Europe's valgprogram: forsvar og sikkerhed, færre nye regler og mere implementering, også for landbruget, fornyet fokus på ungdommen og en ordentlig migrationspolitik hånd i hånd med en fast grænsekontrol. Det trækker samtidig - som Macron på Sorbonne - alle emner adskillige skridt videre i form af konkrete forslag om fx en fælles fond for europæisk forsvarsproduktion, såkaldte chokinvesteringer i europæisk produktion sammen med omfattende regelforenkling og beskyttelse af lokalt landbrug, et Erasmus-program for

alle unge, et Sikkerhedsråd på Schengen-basis, øgede ressourcer til grænsekontrol og langt flere aftaler med migrationens oprindelseslande.

Først og sidst siger Renaissance, ligesom Renew Europe, at vi er ude i en kamp om Europas sjæl og værdier.

Det handler om mere end Europapolitik

Den franske præsident selv og hans regering med den unge, energiske Gabriel Attal i spidsen har kastet sig helhjertet ind i striden mellem det pro-europæiske budskab fra midten og det populistiske højre ude på fløjen. Men med udsigt til et magert resultat. Listen Renaissance/Besoin d'Europe, ledet af Valérie Hayer, macronist og formand for Renew Europe gruppen, står i maj til 16 pct. af stemmerne. Det er Marine Le Pens parti *Rassemblement National* og den lige så unge og energiske frontfigur, MEP-medlemmet Jordan Bardella, der fører stort med 31 pct.

Renaissance/Besoin d'Europe har som Renew Europe et europæisk valgprogram. Rassemblement National lader det gerne blive ved overskrifterne, mens partiets gruppe i Europa-Parlamentet, Identitet og Demokrati, denne gang har valgt slet ikke at have noget fælles program. Marine Le Pen har fjernet sit partis mere radikale forslag som at forlade euroen og den fælles landbrugspolitik, der skræmte franske vælgere. Partiet strejfer ikke længere et Frexit, men det, der i brede vendinger lægges op til, er heller ikke det kendte EU.

En alliance af europæiske nationer træder i stedet. Fransk forfatning vil til hver en tid have forrang. Det Indre Marked løsnes i sømmene – der skal være national prioritet ved statslige indkøb og skærpet kontrol med import, ikke mindst landbrugsimport. De nationale grænser strammes til, og de europæiske institutioner sættes til vægs. National vetoret udgør fundamentet for den europæiske beslutningsproces i denne udgave af Europas fremtid.

På den ene side præsenteres franskmændene for et syn på nationen som del af et europæisk fællesskab, og på den anden et syn på nationen som det primære. Den franske opposition med Le Pen i spidsen lægger da heller ikke op til et EP-valg om den Europapolitik, som den franske præsidents parti foreslår, men derimod et valg om den franske præsidents Frankrigspolitik og kun indirekte om den europæiske fremtid.

Forårets massive landbrugsdemonstrationer har derfor været en gave for Rassemblement National. Der kan man se, siger partiet, hvordan Macron er parat til

at sælge ud af et fransk arveklenodie til fordel for institutionerne i Bruxelles. Det europæiske fællesskab i dets nuværende udformning vil ikke nogen det godt. Den mand, der taler for netop det europæiske fællesskab, er også den præsident, der ifølge Rassemblement National ødelægger Frankrig gennem massiv indvandring, destruktiv industripolitik, affolkning af landområder og straffende økologi. Gør man EP-valget til et sådant midtvejsvalg om manden i Elyséet, ser det ud til, at oppositionen kan vinde stort.

Rassemblement National kan til gengæld opvise få resultater i europæisk sammenhæng. Frontløberen Jordan Bardella er sjældent i Strasbourg. Når han og partifællerne er til stede, er deres stemmemønster helt i tråd med Identitet og Demokrati, gruppen i Europa-Parlamentet, som Le Pen dominerer sammen med Matteo Salvini italienske Lega yderst mod det nationalkonservative højre. Her er der fx ingen fordømmelse af præsident Putin, behandlingen af Navalnyj eller den russiske fremfærd i Ukraine.

Objektiv information taber terræn

Det er ofte forskel mellem den hårde udgave af Rassemblement National i Strasbourg og den blidere nationale udgave af partiet, som Le Pen har forfulgt systematisk i forsøgene på at udvide partiets vælgerappel. Det giver fordelen af at opretholde en rolle som opposition det ene sted, samtidig med at partiet forbereder sig på at være stats- og regeringsbærende det andet. Den dobbelthed ser ikke ud til at påvirke de franske vælgere. Det gør det heller ikke, at Rassemblement National selv i national sammenhæng generelt er og forbliver vag i sit forsvar for netop Ukraine. Hvis man ikke som en af kandidaterne på partiets liste til EP-valget, Thierry Mariani, direkte konstaterer, at Krim er russisk, Ukraine skal være neutralt, og lad os så komme videre.

Det er tværtimod Macron, der er en farlig krigsretoriker, ifølge partiets spidskandidat Bardella. Det er ham, der sætter franske statsborgers sikkerhed på spil. De mange "selfies fra en krigszone" har Jordan Bardella ikke meget til overs for.

Der har vist sig få effektive modsvar fra macronisternes side. Den tid er forbi, hvor Frankrig var enig om at lukke det yderste højre ude "som en fare for republikken". Ukraine har bragt spørgsmålet om europæisk frihed, demokrati og europæiske værdier helt i front, sat over for højrefløjens nølen og undertiden direkte varme forbindelser til Moskva. Det skulle være den nye platform for Macron og hans regering. Det har gennemslagskraft andre steder, men effekten er indtil videre

begrænset i Frankrig. Her ser vælgerne købekraft som et af valgkampens vigtigste emner.

Macron fik sat Le Pen til vægs ved to præsidentvalg ved at udstille hendes manglende tekniske kunnen og indsigt. Det belaster stadig Rassement National, at den professionelle indsigt og beherskelse af dossieret ikke er lige stor alle steder. Jordan Bardella selv er nok en dreven debattør. I debatten med premierminister Attal har han vist sig at komme til kort.

Men teknisk kompetence er heller ikke nødvendigvis længere det, som vælgerne vil have. Som andre steder i den vestlige verden er mange trætte af traditionel politik og dens internationale forlængelse. Over for opfattelsen af et trængt og hensygnende Frankrig, som bl.a. Rassement National gør alt for at bekræfte, taber den objektive information terræn. Det gælder fx den faldende franske inflation, stabile beskæftigelse, flere erhvervsvirksomheder blandt de globale top-100 end noget andet europæisk land og det Indre Markeds fordele, også for fransk eksport.

Vejen til en Le Pen-sejr i 2027

Marine Le Pen håber, at hun gennem EP-valget kan ydmyge den siddende præsident. Macron kom i mindretal i sit eget parlament i 2022. Nu er turen kommet til Europa-Parlamentet. Først og fremmest håber Rassement National at skubbe yderligere til en dynamik, der gør en sejr ved det franske præsidentvalg i 2027 stadig mere tænkelig. Det er for så vidt ligegyldigt, at stemmeprocenten til juni næppe bliver høj, og at det af mange vælgere betragtes som en gratis omgang at stemme mod landets præsident ved et europæisk valg. Også her gælder det indtrykket.

Marine Le Pen har gjort sit for at få de forskellige dele af sin gruppe i Europa-Parlamentet til at indgå i en tættere alliance. Det er ikke lykkedes. Der kan endda opstå splittelser som senest ved eksklusionen af det tyske Alternative für Deutschland fra Le Pen's EP-gruppe Identitet og Demokrati. Men selv uden en integreret, tværgående politisk bevægelse mod det yderste højre - som med de forskellige nationalkonservative perspektiver måske ikke er så sandsynlig - vil en vælgerfremgang under alle omstændigheder svække den politiske midte. I betragtning af størrelse og substans i det aktuelle bidrag til Renew Europe vil et nationalt nederlag for Renaissance/Besoin d'Europe veje pænt til den deroute. Og det kan blive værre.

Med eksklusionen af Alternative für Deutschland svinder nok Le Pens håb om at overtage pladsen som tredjestørste gruppe i Europa-Parlamentet efter Macrons Renew Europe. Det ville være den fuldstændige ydmygelse. Men mindre kan gøre det, og det ligner stadig en knusende national sejr til Rassemblement National. Det er og bliver den vigtigste del af ligningen. Mens partiet måske ikke vil bruge en større repræsentation i Europa-Parlamentet til meget andet end en profileret talerstol, kan det ud over at svække den liberale fløj i parlamentet også give medvind frem mod præsidentvalget i 2027. Det er her, og ikke i 2024, den reelle kamp om fremtidens Europa vil stå, set i et fransk perspektiv. Og med alt hvad Frankrig er, dermed også i europæisk forstand.

Det er værd at huske, at Marine Le Pen ikke er en Georgia Meloni. At Le Pen bare til en begyndelse ikke deler den italienske premierministers åbenbart pragmatiske forhold til samarbejde med institutionerne i Bruxelles, hendes positive holdning til sanktioner mod Rusland, hendes forsvar for Ukraine, hendes tilslutning til EU's udvidelse. At Marine Le Pen desuden vil have præsidentielle beføjelser, som ingen italiensk politiker kan drømme om. At der ikke umiddelbart er andre i horisonten, der kan overtage Emmanuel Macrons rolle som Europas fortaler – på godt og ondt – eller udgøre tyngden i den europæiske midte.

Der kan således fortsat være en del at bekymre sig over for politikere som etiske Kaja Kallas. Og for de samme politikere en del på spil den 9. juni.

Kirsten Biering er seniorrådgiver i Tænk tanken Europa, ass. seniorrådgiver DIIS og tidligere ambassadør, bl.a. i Paris 2015-2019.